

На редовној седници одржаној 23. фебруара 2015. Председништво АИНС је прихватило ставове Одељења електротехничких наука у тексту како следи. Председништво је одлучило да ове ставове проследи Влади Републике Србије и релевантним министарствима, упозна јавност и постави на веб сајт АИНС.

Одељење електротехничких наука Академије инжењерских наука Србије на свом састанку од 12.2.2015. године, на бази писаних материјала и усменог изјашњавања и дискусије чланова Одељења, донело је закључак да једним сажетим саопштењем дефинише најбитније ставове о намери Владе Републике Србије да прода Телеком. Од више разматраних аспеката одлучено је да се истакну само четири групе питања:

- стратешки значај Телекома,

- економске последице продаје Телекома,

- утицај продаје на развој телекомуникација и информационо-комуникационих технологија (ИКТ) у Србији,

- законска валидност продаје Телекома.

I. СТРАТЕШКИ ЗНАЧАЈ ТЕЛЕКОМА

1. Инфраструктура - Телеком поседује комплетну телекомуникациону инфраструктуру која обухвата све телекомуникационе технологије: централе са транспортним комутаторима и рутерима у којима се размењују велике количине података, оптичка влакна која их повезују и оптичке дигиталне системе, преко 3 милиона конекција до корисника који се користе за фиксну телефонију и брзи Интернет, мрежу за мобилну телефонију и мрежу за пренос Интернет саобраћаја мобилним путем. Кроз ову мрежу се преноси саобраћај мобилне телефоније и Интернета других оператора, Теленора и ВИП-а. СББ и Орион, после Телекома највећи фиксни оператори, такође изнајмљују капацитете фиксне мреже Телекома. На тржишту фиксне телефоније послују и Теленор, ИКОМ, Инвест Инжењеринг, итд.

Ова телекомуникациона инфраструктура је грађена и унапређивана деценијама, почев од пуштања у рад првог телефона 1883. године, и као таква у тржишним условима тешко може добити равноправног конкурента, јер су потребне биле велике инвестиције да се изгради таква телекомуникациона инфраструктура. Укупне инвестиције Телеком Србија Групе су износиле 18,8 милијарди динара само у 2013. години, од тога 5,25 милијарди динара у инфраструктуру, а преостало су техничке инвестиције.

2. Регионални лидер - Предузеће за телекомуникације “Телеком Србија” Група осим матичне компаније у Републици Србији има учешће у капиталу следећих зависних

привредних друштава: 1) 65% Телекома Српске у Републици Српској; 2) 83% Мобилног оператора у Црној Гори Мтел; 3) 100% Друштва за телекомуникације “FiberNet” DOO, Подгорица, Црна Гора; 4) 100% Привредног друштва за одржавање и обезбеђивање објеката и имовине “Телус” акционарско друштво, Београд, Србија; 5) 100% компаније TS:NET B.V., Амстердам, Холандија; и 6) 51% Друштва за телекомуникације “HD-WIN” d.o.o. Крајем 2014. Телеком је купио већински пакет акција Дунав банке у износу од 55,78% за 9,5 милиона евра у циљу реализације услуге мобилног плаћања, односно банкарских послова, која се сматра будућом веома профитабилном услугом мобилних оператора. .

Не треба заборавити ни имовину, услуге и кориснике Телеком-а на Косову и Метохији, при чему је само у периоду 2000-2007. година процењена штета износила 1,4 милијарде долара.

3. Заштита тајности телекомуникационог саобраћаја и национална безбедност -Уколико се Телеком прода страном купцу, сав телекомуникациони саобраћај ће пролазити искључиво кроз мреже страних компанија (СББ, Теленор, ВИП су 100% у власништву страних лица),.Овај саобраћај укључује комуникацију грађана Србије, државне управе, предузећа, војске и полиције. Надзор и праћење саобраћаја се најефикасније може да обави у великим чвориштима фиксне мреже коју управо Телеком поседује. Препуштање комплетне телекомуникационе инфраструктуре странцима угрожава виталне интересе државе, јер ће саобраћај корисника бити тешко заштитити. И обрнуто, уколико се Телеком не прода, корисници за које је важна тајност података могу комуницирати преко Телекомове мреже с обзиром на њену комплетност.

4. Цене, ниво инвестиција и квалитет услуга - Из искустава других земаља и природе телекомуникација, у Србији не можемо очекивати више од 3-4 мрежна оператора са значајном инфраструктуром. Наиме, фиксна мрежа захтева велика улагања која су неисплатива већем броју компанија, а број фреквенцијских опсега који су на располагању мобилним операторима је ограничен на типично три опсега за сваку технологију (мобилна телефонија, мобилни Интернет). Картелизација тржишта се лако успоставља када доминира мали број компанија, при чему се те компаније по правилу договарају о ценама, нивоу инвестиција и квалитету услуга. Нереално је очекивати да држава Србија може да утиче на цене, ниво инвестиција и квалитет услуга уколико прода Телеком, а тиме и на заштиту грађана.

5. Приступачност телекомуникационих услуга - Уколико се Телеком прода, оператори ће у том случају бити вођени само профитом, те за њих успостављање, на пример, брзог

Интернета у сиромашним општинама и селима нема економског смисла. За државу има смисла и у свим плановима се предвиђа развој сиромашних крајева и села улагањем у њихову телекомуникациону инфраструктуру. Такође, за државу има смисла да задржи већи број запослених који ће учествовати у развоју инфраструктуре и обезбеђењу квалитетнијих услуга, јер се држава не води искључиво профитом. С обзиром да држава има и важну социјалну улогу у друштву, она политиком цена Телекома може да обезбеди приступачност оних услуга које су важне за грађане. Пошто Телеком има доминантну фиксну инфраструктуру (зграде, канализацију, наменске објекте за издвојене степене, комутационе уређаје, рутере, комутаторе, оптичке и бакарне каблове, итд.) и комплетну мобилну мрежу (лиценце за фреквенцијске опсеге, базне станице, антенске системе, итд.), који обезбеђују велики приход,, Република Србија кроз Телеком може да развија телекомуникациону инфраструктуру и прати светске трендове, као и да утиче на политику цена с обзиром да има капацитете да опслужи све кориснике у Србији.

6. ИПТВ - Телеком поседује доминантну фиксну инфраструктуру и убрзано развија своју телевизијску мрежу преко Интернета (ИПТВ), у којој се грађанима преко телефонских параца достављају телевизијски програми. Телеком је једина компанија која поред СББ-а може да обезбеди симултани пренос великог броја телевизијских канала, јер фиксна мрежа има значајно веће капацитете од мобилне мреже, а видео саобраћај захтева велике капацитете. Преко своје инфраструктуре Телеком заправо може велики број телевизијских канала да достави готово свим становницима Србије. Ако се Телеком прода, држава неће моћи да спречи потпуну контролу медијског садржаја од стране интересних група које поседују стране телекомуникационе оператере, а чији се интереси не поклапају са интересима грађана Србије, а некад су и директно супротстављени, посебно у ситуацији кад је новим законским решењима у Србији омогућено да произвођач медијског садржаја може поседовати .и телекомуникациону инфраструктуру за његов пренос (случај СББ).

О последицама продаје „Телекома“

Пише: Академија инжењерских наука Србије
четвртак, 26 фебруар 2015 22:19

Додајмо да је Телеком Србија Група преко зависног привредног друштва “HD-WIN” носилац права емитовања спортских ТВ канала АРЕНА СПОРТ кабловском мрежом на територијама Србије, Босне и Херцеговине, Црне Горе и Хрватске.

7. Учешће домаће производње и услуга као подршка - С обзиром да су за функционисање Телекомове мреже потребне услуге, софтвер и хардвер, велики број домаћих добављача, произвођача и подизвођача, ради за Телеком. Кроз ангажовање домаћих фирми Телеком може позитивно да утиче на развој информационо-комуникационих технологија и ИКТ сектора у целини.

II. ЕКОНОМСКЕ ПОСЛЕДИЦЕ ПРОДАЈЕ ТЕЛЕКОМА

1. Ранг Телекома у српским и европским оквирима - Телеком Србија је једна од највећих компанија у Србији. Према подацима Агенције за привредне регистре Републике Србије Телеком је по приходу на 4. месту привредних друштава у Србији у 2013. години (86,5 милијарди динара без зависних друштава), а по нето добити је на 2. месту (15,3 милијарде динара). Приход Телеком Групе износи око 12% прихода у Буџету Републике Србије.

Анализом података агенције Deloitte објављеним у TOP 500 за 2012., Телеком је у Централној Европи (17 земаља) на 6. месту по нето добити у области технологија, медија и телекомуникација.

На Дунавском бизнис форуму је проглашен за највећег регионалног инвеститора 2014. године

2. Телекомуникационо тржиште у Србији - Приход од телекомуникационог тржишта је

О последицама продаје „Телекома“

Пише: Академија инжењерских наука Србије
четвртак, 26 фебруар 2015 22:19

око 190 милијарди динара у 2013.години према извештају РАТЕЛ-а. Приходи највећих мрежних оператора у Србији, Телекома, СББ-а, Теленора и ВИП-а, су приказани у табели и видимо да је њихов укупни приход 166 милијарди динара. Из ове чињенице је јасно да ако се прода Телеком, готово целокупно телекомуникационо тржиште (87%) ће бити у рукама четири инострана оператора, чиме ће држава Србија, и њени грађани у потпуности изгубити утицај на телекомуникационо тржиште. Потрошња грађана на телекомуникационе услуге је 10% њихових нето примања, што говори о нивоу средстава која се дају на управљање иностраним фирмама.

	x1000 рсд	Матични	Телеком	Теленор	ВИП
Приход		86.512.658	42.379.958	22.616.128	14
Нето добит		15.329.136	11.114.039	0	0
Инвестиције		13.259.836	3.302.772	2.289.300	5.4

3. Нето добит Телекома - Из табеле се јасно види да је нето добит Телекома највећа. Она ће се још повећати 2015.-те године када се исплати кредит којим је плаћено 20% Телекома који су били у власништву грчке телекомуникационе компаније ОТЕ, заједно са репрограмираним кредитима. Тако се очекује повећање добити Телекома у 2015-тој за 23 милијарде динара, односно она ће износити око 37 милијарди динара. Профит од 37 милијарди динара јесте приближно једнак буџетском недостатку од 40 милијарди који је попуњен смањењем плата и пензија.

4. Вишеструка штета од продаје - Продаја Телекома значи одливање великих средстава из Србије, чије ће последице бити: даље смањење броја радних места и/или смањење плата и пензија, повећање буџетског дефицита, и повећање спољно-трговинског дефицита. Извесно је да би дошло до значајног смањења домаће производње и увоза иностраних ИКТ производа и услуга, односно на макроекономском плану до погоршања спољнотрговинског биланса Републике Србије.

5. Телеком-највећи регионални инвеститор - Из горње табеле видимо и да је ниво инвестиција Телекома значајно већи од инвестиција конкурентних оператора. Инвестиције Телекома су више него четвороструко веће од инвестиција Теленора и

О последицама продаје „Телекома“

Пише: Академија инжењерских наука Србије
четвртак, 26 фебруар 2015 22:19

ВИП-а, а 2,5 пута већа него инвестиције СББ-а. Ово говори да изјаве у медијима да Телеком не може да инвестира једноставно немају основу. Осим тога, цена телекомуникационе опреме је значајно пала у последњој деценији, тако да се постојећа мрежа може унапредити у оквиру редовних инвестиција, без дизања кредита. Поред тога, не треба заборавити остала улагања Телекома у Србији и то у: 1) здравство, 2) културу и уметност, 3) очување културне баштине, 4) науку, 5) подршку деци, 6) пројекте на пољу образовања, 7) предузетништво младих, 8) помоћ ученицима и студентима, 9) спорт (према консолидованом извештају о пословању Телекома за 2013.годину).

6. Супериорност Телекома - Наредна табела такође јасно приказује доминацију Телекома Србија на телекомуникационом тржишту Србије, и добијена је из РАТЕЛ-овог извештаја за 2013-ту годину. Извештај не садржи податке за фиксну телефонију, али у овој области Телеком Србија је изразито доминантан, јер има фиксне линије до више од 3 милиона домаћинстава, док СББ има кабловски приступ до око 500 хиљада корисника. Такође су подаци за брзи Интернет апроксимативни јер нису јасно раздвојени по операторима у РАТЕЛ-овом извештају.

Из табеле се јасно види да Телеком доминира у свим врстама услуга осим у случају дистрибуције медијских садржаја у чему доминира СББ. Међутим, број корисника Телекомове ИПТВ услуге за дистрибуцију медијског садржаја преко телефонских жица изузетно брзо расте из године у годину. Такође, можемо приметити да је покривање Телекома мобилним Интернетом најбоље. На крају се може закључити да једино Телеком нуди све врсте услуга преко разнородне, а интегрисане инфраструктуре коју поседује и која му даје супериорност у односу на конкуренцију. С обзиром да Телеком Србија има неколико пута веће инвестиције од свих конкурената, извесно је да ће се овакав тренд наставити. Треба напоменути и да је Телеком Србија био под великим притиском регулатора, односно РАТЕЛ-а, који му је наложио да диже цене фиксне телефоније и да издаје инфраструктуру иностраним конкурентима по ниским ценама. Ови притисци ће бити све мањи с обзиром на развој конкуренције, која је постала значајна у свим телекомуникационим областима. Такође се од регулатора очекује да доноси мере које су у интересу грађана Србије, јер смањење прихода Телекома регулаторним мерама обично значи одливање средстава из Србије.

	Телеком	Теленор	ВИП
Корисници мобилне телефоније	45%	33%	21%
Покривеност територије мобилном телефонијом	99%	90%	84%

О последицама продаје „Телекома“

Пише: Академија инжењерских наука Србије
четвртак, 26 фебруар 2015 22:19

				0
Покривеност корисника мобилном телефонијом	100%	98%		0
Покривеност територије мобилним Интернетом	62%	33%		0
Покривеност корисника мобилним Интернетом	98%	72%		0
Корисници брзог Интернета	0	0		24%
Корисници медијских садржаја	0	0		53%

III. УТИЦАЈ ПРОДАЈЕ ТЕЛЕКОМА НА РАЗВОЈ ИКТ ИНДУСТРИЈЕ

1. Број запослених и отпуштања - Продаја Телекома ће изузетно негативно утицати на развој ИКТ индустрије у Србији. Куповина телекомуникационих оператора по правилу значи велика отпуштања. При продаји телекомуникационих оператора у региону, типично је отпуштено 50% запослених. У матичном Телекому ради 9088 запослених,, од тога око 3000 инжењера, углавном електроинжењера и машинских инжењера, и 4500 техничара. У компанијама које Телеком поседује ради још 4150 запослених. Такође ће велики број инжењера и техничара који раде за добављаче и подизвођаче Телекома губити послове које ће нови власник пребацивати у иностранство. Страни купац може несметано извлачити новац из Телекома кроз иностране подизвођаче и добављаче да би смањив издатке за порезе. Не само да ће овај број радника бити отпуштен при куповини Телекома, него ће пропорционално бити смањен и број радника који ће бити приман у будућности. Плате у ИКТ области су релативно велике, па и порези који се за ове запослене уплаћују, тако да ће смањење броја запослених у области телекомуникација

О последицама продаје „Телекома“

Пише: Академија инжењерских наука Србије
четвртак, 26 фебруар 2015 22:19

значити нове губитке у буџету.

2. Повезаност инвестиција и развоја домаће ИКТ индустрије - Инвестиције Телекома су биле преко 13 милијарди у 2013. тој години, а обртна средства 26 милијарди динара. Са овим средствима може да се ангажује велики број људи у Србији и подстакне отварање радних места. Онима које траже софтвер и хардвер за Телеком, продајом својих производа и услуга ступају важне референце које им помажу да продају затим те производе и друге услуге у иностранству. И обрнуто, без таквих референци, домаћим фирмама је тешко да нађу купце ван земље. На овај начин Телеком може да подстиче развој ИКТ индустрије у Србији, и пометне значајном смањењу спољно-трговинског дефицита. Нажалост, Телеком Србија није максимално користио ову могућност и неретко тендери Телекома укључују услове, који безразложно искључују домаће произвођаче. Држава би требало да уведе регулативу која би онемогућила овакву праксу.

3. Српска телекомуникациона индустрија (некад и сад) - Домаћа индустрија је производила готово све типове телекомуникационих уређаја и софтверских решења, као што су: дигиталне телефонске центре (ДКТС), оптички дигитални системи, ВФ и ВВФ/УВФ радио-уређаји, примопредајници за дигиталне радио-релејне везе, мобилни вишенаменски ТВ системи,, аналогни ТВ предајници и антенски мултиплексери, антенски системи, сензори... Истраживачко-развојни институти, произвођачи и подизвођачи су тако показали да имају капацитете и могућности да освајају нове технологије сваке следеће генерације, а електротехнички факултети су показали да могу да образују врсне стручњаке и укључе се у научно-истраживачки рад. Овакве потенцијале Србија треба да искористи управо на развоју телекомуникационе инфраструктуре Телекома и тако омогући да млади стручњаци остају у земљи уместо што је напуштају. И данас се

код нас развијају и производе оптички дигитални системи за 2,5 Gbit/s и 10 Gbit/s, као и наменски софтверски дефинисани радио-системи и уређаји, системи за управљање и надзор оптичких мрежа, мулти-сензорске мреже, непрекидна напајања, сензори, итд.

4. Смањење развоја и производње и деградација образовања у случају продаје - Уколико се Телеком прода можемо очекивати и значајно смањење нивоа развоја и производње у ИКТ области. Са губитком полуге развоја као што је Телеком, у Србији ће нестајати могућности да се стекну практична искуства, па се самим тим може очекивати и деградација квалитета образовања, што ће даље умањити могућности Србије да привуче инвестиције у овој профитабилној области. Продајом Телекома, функције праћења нових технологија, планирања и пројектовања телекомуникационих мрежа и избора опреме се потпуно селе у иностранство. Тиме се смањује ниво знања домаћих стручњака, а они најбољи ће одлазити у иностранство, јер ће ниво посла овде бити везан само за техничку подршку.

IV. ЗАКОНСКА ВАЛИДНОСТ ПРОДАЈЕ ТЕЛЕКОМА

По Уставу и Закону о приватизацији није могуће продавати добра у општој употреби, а то је свакако инфраструктура Телекома, те је продаја Телекома тиме незаконита. На основу претходно изложених аргумената јасно је да продаја Телекома није у интересу грађана Србије, па би и промена регулативе у циљу продаје Телекома била незаконита, јер је Влада Србије дужна да ради у интересу грађана.

О последицама продаје „Телекома“

Пише: Академија инжењерских наука Србије
четвртак, 26 фебруар 2015 22:19

